

Egenkontrollprogram (EKP) för försäljning av tobak

5 kap. 6 och 7 §§ lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter

Värt att veta om egenkontrollprogram

Vid försäljning av tobaksvaror krävs det att du har ett egenkontrollprogram som är anpassat till din verksamhet. Enligt 5 kap. 6 § lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter ska du utöva särskild kontroll över din försäljning av tobaksvaror och för den kontrollen ska du ha ett särskilt program, ett egenkontrollprogram. Att du har ett genomarbetat och anpassat egenkontrollprogram är en stor del i kommunens bedömning av din verksamhet. Om ditt egenkontrollprogram inte uppfyller lagens krav så kan du inte beviljas ett försäljningstillstånd för tobak.

Ditt egenkontrollprogram dokumenterar de rutiner som behövs för att säkerställa efterlevnaden av de krav som följer av lagen om tobak och liknande produkter, vid din försäljning av tobaksvaror. Ditt egenkontrollprogram måste minst innehålla rutiner för det som anges i den här mallen.

Om du vill lägga till uppgifter så kan du göra det under ”övrig information” eller i en separat bilaga.

Försäljningsstället

Namn på försäljningsstället	Gatuadress	
Postnummer/Postort	E-post	
Kontaktperson	Telefon	Antal anställda

Ägare

Firmanamn (HB, AB, enskild firma etc.)	Organisationsnummer/Personnummer
--	----------------------------------

Rutiner vid försäljning av tobaksvaror

ÅLDERSKONTROLL enligt 5 kap. 17–18 §§ lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter
(Gäller även vid försäljning genom automat, via postorder, distansförsäljning eller på liknande sätt)

Tobak får inte säljas till någon som inte fyllt 18 år. Om någon som misstänks vara under 18 år och vill köpa tobak gör vi såhär:

Egenkontrollprogram (EKP) för försäljning av tobak

5 kap. 6 och 7 §§ lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter

Tobak får inte säljas till någon som man misstänker kommer att lämna över tobaken till annan som inte får köpa tobak själv. Vilka rutiner har ni i butiken för att förhindra "langning" av tobak?

Vilka rutiner kring ålderskontroll har ni vid försäljning per webbutik?

Vi säljer inte tobaksvaror i webbutik

Vid köp från vår webbutik kontrolleras åldern med e-legitimation (*eller liknande*)

Annat:

Vilken rutin har ni för att följa upp hur er personal hanterar kravet på ålderskontroll?

På vilket sätt hanterar ni problematiska situationer? T.ex. om kunden inte kan uppvisa legitimation och uppträder hotfullt vid nekande av köp?

Egenkontrollprogram (EKP) för försäljning av tobak

5 kap. 6 och 7 §§ lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter

SKYLTVNING AV ÅLDERSGRÄNS enligt 5 kap. 17 § 3 st. lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter

På försäljningsstället ska det finnas en tydlig och klart synbar skylt med information om förbudet mot att sälja eller lämna ut tobaksvaror.

Så här gör vi för att se till att en tydlig och klart synbar skylt med information om 18-års gräns alltid finns på försäljningsstället:

Saknas skyltar med information om åldersgräns på ditt försäljningsställe?

Åldersgränsdekaler finns att få av oss på tillståndsenheten. Kontakta oss vid behov, så skickar vi ut dekaler till er per post.

KRAV OM MÄRKNING enligt 3 kap. 1 och 3 §§ lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter

Tobaksvaror ska ha en hälsovarning och rökavvänjningsinformation på svenska. Märkningen får bland annat inte antyda att en viss tobaksvara är mindre skadlig än andra sådana produkter, samt får inte hänvisa till smak, doft eller tillsatser. Förbudet mot att hänvisa till smak, doft eller tillsats gäller dock inte för snus.

Så här kontrollerar vi att tobaksvarorna vi säljer följer kraven om märkning:

Egenkontrollprogram (EKP) för försäljning av tobak

5 kap. 6 och 7 §§ lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter

KRAV PÅ STYCKFÖRPACKNINGAR enligt 3 kap. 7 § och 5 kap. 13 § lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter

(OBS! Med styckförpackning avses försäljning av cigaretter i enskilda paket om minst 20 cigaretter)

En styckförpackning med tobaksvaror ska uppfylla kraven på identitets- och säkerhetsmärkning enligt 3 kap. 7 § lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter.

Så här gör vi för att säkerställa att styckförpackningarna vi säljer uppfyller kraven på identitets- och säkerhetsmärkning:

En styckförpackning med tobaksvaror får inte innehålla en mindre mängd än 20 cigaretter, 30 gram rulltobak eller 20 portioner snus.

Så här gör vi för att säkerställa att styckförpackningarna inte innehåller mindre mängd än ovan:

FÖRBUD MOT VISS MARKNADSFÖRING enligt 4 kap. 1, 2 och 5–7 §§ lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter

Reklam av tobaksvaror får bland annat inte vara uppsökande, påträngande eller uppmana till bruk av tobak. Om reklam finns så ska den placeras så att den inte är synlig från utsidan av butiken.

Så här gör vi för att följa förbudet mot reklam och annan marknadsföring av tobaksvaror:

Egenkontrollprogram (EKP) för försäljning av tobak

5 kap. 6 och 7 §§ lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter

ANMÄLAN TILL FOLKHÄLSOMYNDIGHETEN enligt 2 kap. 2—3 §§ lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter

Innan tobaksvaror får säljas till konsumenter i Sverige måste de vara anmälda till Folkhälsomyndigheten (FHM). FHM har en lista på sin hemsida över samtliga anmälda tobaksvaror. Den hittar ni här: [Offentliggjorda rapporter om tobaksvaror — Folkhälsomyndigheten \(folkhalsomyndigheten.se\)](https://www.folkhalsomyndigheten.se/offentliggjorda-rapporter-om-tobaksvaror)

Det är tillverkaren och importören som ska se till att produkterna och dess innehåll anmäls till Folkhälsomyndigheten genom EU-CEG (EU:s webbportal för produkt- och ingrediensrapportering). Du som näringsidkare har dock en skyldighet att se till att ni inte bedriver försäljning av tobaksvaror till konsumenter som inte är anmälda till FHM.

Så här gör vi för att säkerställa att våra tobaksvaror är anmälda till Folkhälsomyndigheten:

INFORMATION OCH STÖD TILL PERSONAL enligt 5 kap. 12 § lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter

Personalen på försäljningsstället ska informeras och få det stöd som de behöver för att kunna följa de lagar och regler som gäller för verksamheten.

Så här ser våra rutiner kring utbildning av vår egen personal ut:

Övrig information:

Egenkontrollprogram (EKP) för försäljning av tobak

5 kap. 6 och 7 §§ lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter

Hantering av lämnade uppgifter

Vi kommer att behandla dina uppgifter i enlighet med Dataskyddsförordningen (GDPR). Registrering av uppgifter kommer att ske vid socialförvaltningen.

Ni kan läsa mer om hantering av personuppgifter på: www.helsingborg.se/personuppgifter

Underskrift

Ort och datum

Underskrift (behörig firmatecknare)

Namnförtydligande

Egenkontrollprogram (EKP) för försäljning av tobak

5 kap. 6 och 7 §§ lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter

Bilaga 1

Information till personalen

Det är viktigt att din personal vet vilka regler som gäller vid försäljning av tobak (och liknande produkter) och varför reglerna finns. Ett sätt att försäkra sig om detta är att du informerar personalen om regler/rutiner en gång per år. Ny personal bör dessutom få en genomgång när de anställs. Kom ihåg att både berätta vad lagen säger och beskriva hur era rutiner ser ut.

För att komma ihåg när du har informerat din personal kan det vara bra att fylla i deras namn i en tabell, se exempel nedan. De bör själva få fylla i datumet då de senast deltog i ett informations- eller utbildningstillfälle.

Namn	Datum 1	Datum 2	Datum 3	Datum 4

Bilaga 2

Lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter

3 kap. Märkning och förpackning

1 § Förpackningar till tobaksvaror och örtprodukter för rökning som är avsedda att tillhandahållas konsumenterna på marknaden ska förses med texter och illustrationer som upplyser om de hälsorisker som är förenade med bruk av tobak och örtprodukter för rökning samt om rökavvänjning (hälsovarningar).

Tillverkare och importörer ansvarar för att förpackningar till tobaksvaror och örtprodukter för rökning förses med hälsovarningar.

Om en förpackning till en tobaksvara eller en örtprodukt för rökning saknar hälsovarningar, får varan eller produkten inte tillhandahållas konsumenterna eller, när det gäller tobaksvaror, detaljhandlarna på marknaden. Detsamma gäller om hälsovarningarna inte uppfyller föreskrifter om utformningen av varningarna som har meddelats med stöd av 11 kap. 7 §.

3 § Märkningen på förpackningar till tobaksvaror och örtprodukter för rökning och på själva tobaksvaran får inte

1. antyda att en viss tobaksvara eller örtprodukt för rökning är mindre skadlig än andra sådana varor eller produkter,
2. innehålla information om halten av nikotin, tjära eller kolmonoxid i tobaksvaror eller örtprodukter för rökning, eller
3. likna ett livsmedel eller en kosmetisk produkt.

Märkningen på förpackningar till tobaksvaror eller på själva tobaksvaran får inte heller

1. antyda att en viss tobaksvara har miljöfördelar, eller
2. hänvisa till smak, doft eller tillsatser.

Förbudet mot att hänvisa till smak, doft eller tillsatser gäller dock inte snus.

7 § Styckförpackningar till tobaksvaror ska förses med en unik identitetsmärkning och en säkerhetsmärkning.

Tillverkare och importörer ansvarar för att styckförpackningar till tobaksvaror förses med sådan märkning.

Tobaksvaror får inte tillhandahållas konsumenterna eller detaljhandlarna på marknaden, om sådan märkning saknas.

4 kap. Marknadsföring av tobaksvaror

1 § Det är förbjudet att marknadsföra tobaksvaror till konsumenterna.

Förbudet i första stycket gäller dock inte uppgifter i

1. periodiska skrifter eller andra jämförbara skrifter på vilka tryckfrihetsförordningen är tillämplig, förutom när det är fråga om kommersiella annonser,
2. andra tryckta skrifter på vilka tryckfrihetsförordningen är tillämplig,
3. tv-sändningar, beställ-tv eller ljudradiosändningar, förutom när det är fråga om kommersiella annonser, eller
4. andra överföringar eller tekniska upptagningar på vilka yttrandefrihetsgrundlagen är tillämplig. Lag (2022:1262).

2 § Inne på fysiska försäljningsställen är det tillåtet att använda sådana kommersiella meddelanden för tobaksvaror som inte är påträngande, uppsökande eller uppmanar till bruk av tobak. Sådana kommersiella meddelanden ska, i den omfattning det är möjligt, placeras så att de inte är synliga från utsidan av försäljningsstället. Lag (2022:1262).

5 § En näringsidkare som marknadsför antingen en annan vara än en tobaksvara eller en tjänst till konsumenterna får inte använda ett varukännetecken som helt eller delvis används för en tobaksvara eller enligt gällande bestämmelser om varumärken är registrerat eller inarbetat för en sådan vara, om marknadsföringen sker i kommersiella annonser i

1. periodiska skrifter eller i andra jämförbara skrifter på vilka tryckfrihetsförordningen är tillämplig,
2. ljudradio- eller tv-program eller i tv-sändningar över satellit som omfattas av radio- och tv-lagen (2010:696), eller
3. andra överföringar eller tekniska upptagningar på vilka yttrandefrihetsgrundlagen är tillämplig.

6 § Om en näringsidkare använder ett sådant varukännetecken som avses i 5 § vid marknadsföring till konsumenterna på något annat sätt än som sägs där, ska näringsidkaren iaktta den måttfullhet som är betingad av att kännetecknet också kan förknippas med tobaksvaran.

Egenkontrollprogram (EKP) för försäljning av tobak

5 kap. 6 och 7 §§ lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter

7 § Bestämmelserna i 5 och 6 §§ tillämpas inte

1. i fråga om ett varukännetecken som i endast begränsad omfattning förekommer vid marknadsföring av tobaksvaror,
2. i fråga om ett varukännetecken som framträder i en form som tydligt skiljer sig från utseendet på tobaksvarans kännetecken, eller
3. i andra fall om det är oskäligt.

5 kap. Handel

12 § En näringsidkare som tillhandahåller tobaksvaror för försäljning ska ge personalen den information och det stöd som behövs för att personalen ska kunna följa denna lag och anslutande föreskrifter.

13 § En styckförpackning med

1. cigaretter ska innehålla minst 20 cigaretter,
2. rulltobak ska innehålla tobak som väger minst 30 gram, och
3. portionsförpackat snus ska innehålla minst 20 portioner.

Cigaretter, rulltobak och portionsförpackat snus får inte tillhandahållas konsumenter på marknaden i mindre mängd än vad som anges i första stycket. *Lag (2022:1262).*

17 § Tobaksvaror, elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare får inte säljas eller på annat sätt lämnas ut i näringsverksamhet till den som inte har fyllt 18 år. Den som lämnar ut en sådan vara eller produkt ska förvissa sig om att mottagaren har uppnått nämnda ålder.

Om det finns särskild anledning att anta att varan eller produkten är avsedd att lämnas över till någon som inte har fyllt 18 år, får den inte lämnas ut.

På försäljningsställen ska det finnas en tydlig och klart synbar skylt med information om förbudet mot att sälja eller lämna ut sådana varor eller produkter som avses i första stycket till den som inte har fyllt 18 år.

18 § Tobaksvaror, elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare som säljs till konsumenter ska tillhandahållas på ett sådant sätt att det går att kontrollera mottagarens ålder. Detta gäller även när försäljningen sker genom automat, distansförsäljning eller på liknande sätt. *Lag (2022:1262).*